

Tampereen kaupunki

Joukkoliikennelautakunnan talousarvioesitys vuodelle 2027

Joukkoliikennelautakunta 9.9.2026

Ssällysluettelo

Joukkoliikennelautakunta	2
Toimintaympäristön muutokset	2
Toiminnan tavoitteet	2
Talous.....	3
Joukkoliikenne.....	4
Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset	4
Palvelujen toimintamenot	5
Talous.....	5

Joukkoliikennelautakunta

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta toimii Tampereen, Nokian, Oriveden, Ylöjärven ja Kangasalan kaupunkien sekä Lempäälän, Pirkkalan ja Vesilahden kuntien yhteisenä seudullisena joukkoliikenteen viranomaisena Tampereen kaupunginvaltuuston ja -hallituksen alaisuudessa. Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan tehtävänä on järjestää joukkoliikenne Tampereen kaupunkiseudulla yhteistoimintana kaupunkiseudun kuntien kanssa. Yhteistoiminnan tavoitteena on toteuttaa kuntarajat ylittävää yhteistyötä joukkoliikenteen järjestämisessä sekä kehittää ja koordinoida seudullista joukkoliikennettä niin, että palvelutaso paranee ja palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti ja edullisesti.

Toimintaympäristön muutokset

Ratikkaliikenne Lentävänniemeeseen käynnistyi 7.1.2025. Ratikkaliikenteen myötä käynnistyi myös kattava liityntäliikenne, kun liityntälinjat Tesomalta, Ryydynpohjasta, Pohtolasta, Sivikkalasta ja Ylöjärven keskustajamasta Hiedanrantaan aloittivat. Liityntäliikenteiden myötä vuorotiheys parani kyseisillä alueilla ja samalla vältettiin joukkoliikennevälineiden päällekkäistä tarjontaa.

Matkustajamäärän viime vuosien voimakas kasvu on seurausta palvelutarjonnan parantamisesta sekä kaupunkiseudun määrätietoisesta toiminnasta kasvun suuntaamisessa joukkoliikennekäytävälle. Vuonna 2025 joukkoliikenteessä tehtiin yli 55 miljoonaa matkaa, mikä on neljä prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Vuoden 2026 aikana kysynnän kasvu on pienentynyt ja tällä hetkellä ollaan hieman yli yhden prosentin kasvussa.

Matkustajamäärän voimakas kasvu on seurausta palvelutarjonnan parantamisesta sekä kaupunkiseudun kasvusta joukkoliikennekäytävälle. Matkustajamäärän kasvuun on vastattu tarjontaa lisäämällä lisäten samalla mahdollisuuksia kasvavalle kysynnälle. Tätä joukkoliikenteen positiivista kierrettä on haastanut 2020-luvun alkupuolen voimakas energian hinnan nousu ja inflaatio, mitkä ovat nostaneet joukkoliikennepalvelun kustannuksia merkittävästi. Vuoden 2026 aikana kustannustason nousu käynnistyi uudelleen Iranin sodan ja muiden maailmankauppaa häirinneiden tapahtumien johdosta. Talouden tasapainottamiseksi joukkoliikenteen lipunhintoja on nostettu vuodesta 2021 keskimäärin noin 17 prosenttia.

Tampereen kaupungin talouden tasapainottaminen vaikuttaa vuosina 2026-2029 joukkoliikenteen kehittämiseen. Talousohjelmassa esitetään sekä palvelujen leikkauksia että lipun hintojen korotuksia. Näillä toimenpiteillä on vaikutuksia joukkoliikenteen kysyntään ja vuodelle 2027 tavoitellaan maltillista yhden prosentin kasvua.

Ratikan rakentaminen etenee kohti Pirkkalan Partolaa ja Ruotulaa. Näillä alueilla joukkoliikenteen kysyntä on pääosin riittävää ratikalle. Ratikan laajentuminen lisää joukkoliikenteen käyttömenoja etupainoisesti, minkä vuoksi riittävän kysynnän varmistaminen heti alkuun on tärkeää.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2027 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat päivitettävään kaupunkistrategiaan ja sen pohjana olevaan Ilmari Nurmesen pormestariohjelmaan. Toiminnan tavoitteet valmistuvat pormestarin talousarvioesitykseen. Joukkoliikennelautakunnan tavoitteina vuodelle 2027 ovat matkustajamäärien yhden prosentin kasvu ja plusbussien käyttöönoton tavoittelussa aikataulussa varmistaminen. Lisäksi tavoitteena on talouden tasapaino-ohjelman suunniteltu toteuttaminen ja työntekijäkokemuksen pitäminen hyvällä tasolla.

Talous

Joukkoliikenteen toimintakate heikentyy talousarvioesityksessä 1,4 milj. euroa. Talousarvioesitys sisältää osana talousohjelmaa esitetyt menojen lisäykset ja vähennykset. Tulojen kasvu on yhteensä 3,4 milj. euroa sisältäen joukkoliikenteen matkustuksen kasvusta aiheutuvan lipputulojen 0,6 milj. euron kasvun ja lipun hintojen korotuksen tuoman 2,8 milj. euron kasvun.

Menot lisääntyvät 4,8 milj. euroa. Kasvusta 1,1 milj. euroa johtuu vuoden 2026 kustannusnousun huomioon ottamisesta, 1,7 milj. euroa talousohjelman mukaisesta 1,5 prosentin kustannusnoususta ja 1,7 milj. euroa ratikkakaluston tulevista hankinnoista ja vaunujen pidentämisestä. Talouden tasapainottamiseksi joukkoliikenteen palveluja supistetaan noin 0,2 milj. eurolla.

Tampereen Raitiotie Oy:lle maksettavan raitiotievastikkeen suuruus on 36,7 milj. euroa. Vastikkeesta joukkoliikennelautakuntaan kohdistuu 17,2 milj. euroa (varikkovastike, kalustovastike ja kolmasosa hallintovastikkeesta) ja yhdyskuntalautakuntaan 19,6 milj. euroa (infra-vastike ja kaksikolmasosaa hallintovastikkeesta).

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027
Toimintatulot			
Myyntitulot	68 550	69 928	73 328
Maksutulot	115	125	125
Tuet ja avustukset	7 340	7 020	7 020
Muut toimintatulot	879	1 015	1 015
Toimintatulot yhteensä	76 883	78 088	81 488
Valmistus omaan käyttöön	21	20	20
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-1 625	-1 725	-1 780
Palvelujen ostot	-96 087	-98 437	-101 454
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-241	-120	-120
Vuokramenot	-15 653	-15 800	-17 495
Muut toimintamenot	-47	-51	-51
Toimintamenot yhteensä	-113 632	-116 114	-120 881
Toimintakate	-36 749	-38 026	-39 393
Rahoitustulot ja -menot	1	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	1	-50	0
Tilikauden tulos	-36 746	-38 076	-39 393
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-36 746	-38 076	-39 393

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2025	Muutettu TA 2026	VS2026
Investointimenot	-21	0	0
Rahoitusosuudet	1	0	0
Nettoinvestoinnit	-20	0	0

Stovat erät

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Joukkoliikennelautakunta	81 488	-120 881	-39 393

Joukkoliikenne

Joukkoliikenteen palveluryhmä vastaa Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan toimialaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta. Joukkoliikenteen palveluryhmässä suunnitellaan joukkoliikenteen linjasto ja liikennöinti koko kaupunkiseudulle. Joukkoliikenne hankkii liikennepalvelut kilpailuttamalla tai omalta tuotannolta tilaamalla. Palveluryhmä vastaa joukkoliikennettä tukevien järjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä yhteistyössä tietohallinnon kanssa. Palveluryhmä vastaa tariffisuunnittelusta, lippujen myynnistä ja myyntiverkosta sekä joukkoliikenteen viestinnästä ja markkinoinnista.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Ratikkaliikenne Lentävänniemeeseen käynnistyi 7.1.2025. Ratikkaliikenteen myötä käynnistyi myös kattava liityntäliikenne, kun liityntälinjat Tesomalta, Ryydynpohjasta, Pohtolasta, Sivikkalasta ja Ylöjärven keskustaaamasta Hiedanrantaan aloittivat. Liityntäliikenteiden myötä vuorotiheys parani kyseisillä alueilla ja samalla vältettiin joukkoliikennevälineiden päällekkäistä tarjontaa.

Matkustajamäärän voimakas kasvu on seurausta palvelutarjonnan parantamisesta sekä kaupunkiseudun kasvusta joukkoliikennekäyttäjille. Joukkoliikenteessä tavoitellaan maltillista yhden prosentin kasvua huolimatta talouden tasapainottamistoimenpiteistä, jotka vaikuttavat joukkoliikenteen kehittämiseen.

Talouden tasapainottamisohjelman mukaisesti tullaan tekemään pienehköjä palvelutason leikkauksia, jotka pyritään kohdistamaan niin, että vaikutukset matkustajamäärien vähenemiseen jäisivät pieneksi. Leikkauksia kohdistetaan esimerkiksi koulujen loma-aikojen arkipäiviin, jolloin matkustusta on selvästi vähemmän. Lipun hintoja tullaan korottamaan keskimäärin 5 prosenttia. Miten keskimääräinen korotus kohdistuu eri ikä- ja asiakasryhmiin ja lipputuotteeseen, suunnitellaan lautakunnan talousarviopäätöksen jälkeen.

Joukkoliikenne valmistautuu elokuussa 2028 käynnistyvään raitioliikenteeseen Pirkkalan Partolaan ja plusbussilinjojen käyttöönottoon laatimalla Linjasto 2028 -suunnitelman vuoden 2026 loppuun mennessä. Muutokset vaikuttavat laajasti muuhun linjastoon ja luovat samalla hyvän mahdollisuuden palvelujen kehittämiseen.

Palvelujen toimintamenot

Palvelu	Toimintamenot, 1 000 euroa (*)	Suoritemäärä	Yksikkökustannus, euroa/ suorite
Asiakaspalvelu	514		
Asiantuntijapalvelu	3 718		
Bussiliikenne (**)	85 473	57 300 000	1,49
Ratikkaliikenne	23 618		
Joukkoliikennepalvelu	3 843		
Muu liikenne (***)	2 249	266 500	8,44
Junaliikenne	1 125		
Kaupunkipyörät	440		
Yhteensä	120 980		

*) Toimintamenot sisältävät hallinto- ja talouspalvelujen laskennallisia vyörytysosuuksia 99 te

**) Suoriteyksikkönä matkustajamäärä (koko Nysse-joukkoliikenne)

***) Suoriteyksikkönä asukasmäärä (päivittyy pormestarin talousarvioesitykseen)

Bussiliikenteessä matkustajamäärän kasvu korreloi suoraan palvelun tarpeeseen.

Muussa liikenteessä asukasmäärän kasvu lisää myös palvelun tarvetta.

Talous

	Muutettu	
Käyttötalous (1 000 euroa)	TA 2026	TA 2027
Toimintatulot	78 088	81 488
Toimintamenot *)	-116 466	-121 256
Toimintakate	-38 378	-39 768

Poistot

Tilikauden tulos

*) Sisältyy vyörytysosuudet (Paikkatieto sekä Hallinto- ja talouspalvelut)